

RAN-1902070103040001

M.Ed. (Sem. - III) Examination November - 2025

Curriculum, Management And Pedagogy in Secondary Education (Paper - 304)

Time: 3 Hours]

[Total Marks: 70

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book.
- (2) પ્રત્યેક પ્રશ્નના ગુણ જમણી બાજુ દર્શાવ્યા છે.
Marks of each question have shown on the right side.
- (3) પ્રશ્ન નંબર 3 થી 5 ના ઉત્તરો આશરે 300 થી 400 શબ્દોમાં આપવા.
Give the answer about 300 to 400 words, the questions from No.\Three to Five.

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

પ્ર. 1. અ. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

(10)

1. અભ્યાસક્રમમાં નો સમાવેશ થાય છે.
(A) માત્ર પાઠ્યપુસ્તકો (B) માત્ર સમયપત્રક
(C) પ્રવૃત્તિઓ અને અનુભવો (D) આ પૈકી કોઈ નહીં
2. “ NCF-2005 પ્રમાણે સ્વાસ્થ્ય અને શારીરિક શિક્ષણના અભ્યાસક્રમમાં આસનોનો સમાવેશ કરવો જોઈએ.” આ વિધાન છે.
(A) સાચું (B) ખોટું
(C) અસ્પષ્ટ (D) આ પૈકી કોઈ નહીં
3. અભ્યાસક્રમમાં શૈક્ષણિક જણાવેલા હોય છે.
(A) હેતુઓ (B) સ્ત્રોતો
(C) હેતુઓ અને સ્ત્રોતો બંને (D) આ પૈકી કોઈ નહીં
4. “ગુજરાત રાજ્યમાં શ્રેષ્ઠ શાળા પુરસ્કાર રાજ્ય કક્ષાએ આપવામાં આવે છે”.
(A) સાચું (B) ખોટું
(C) અસ્પષ્ટ (D) આ પૈકી કોઈ નહીં
5. ગુજરાતની માધ્યમિક શાળામાં શિક્ષકની ભરતીના મેરીટમાં ના ગુણ ધ્યાનમાં લેવાય છે.
(A) B.Ed. (B) TET
(C) N.E.T. (D) આ પૈકી કોઈ નહીં
6. વિવેચનાત્મક પદ્ધતિશાસ્ત્રમાં વિદ્યાર્થીને તરીકે જોવામાં આવે છે.
(A) સક્રિય સહભાગી (B) નિષ્ક્રિય સહભાગી
(C) વસ્તુ (D) આ પૈકી કોઈ નહીં
7. રચનાવાદ પર ભાર આપે છે.
(A) વિદ્યાર્થી દ્વારા જ્ઞાનનાં નિર્માણ (B) શિક્ષક દ્વારા જ્ઞાનનાં સ્થાનાંતર
(C) ગોખાણપટ્ટી (D) આ પૈકી કોઈ નહીં
8. “સતત સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનમાં શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકનનો સમાવેશ થતો નથી.” આ વિધાન છે.
(A) સાચું (B) ખોટું
(C) અસ્પષ્ટ (D) આ પૈકી કોઈ નહીં

9. અધ્યાપન પ્રતિમાનનાં તત્વ છે.
 (A) હેતુ (B) સંરચના
 (C) હેતુ અને સંરચના (D) આ પૈકી કોઈ નહીં
10. ARCS પ્રતિમાનનું પ્રથમ ઘટક છે.
 (A) ધ્યાન (B) સુસંગતતા
 (C) સંતોષ (D) આ પૈકી કોઈ નહીં

પ્ર. 1. બ. નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ પાંચના ઉત્તર આશરે 30 થી 40 શબ્દોમાં આપો. (10)

1. અભ્યાસક્રમ એટલે શું?
2. માધ્યમિક શાળાના પુસ્તકાલયની બે લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
3. માધ્યમિક શાળાના અભ્યાસક્રમ વિકાસ માટેના બે સિદ્ધાંતો લખો.
4. રાજ્ય સ્તરનું શાળા વ્યવસ્થાપન માળખું વર્ણવો.
5. મેજરની ભલામણ અનુસાર બે શૈક્ષણિક હેતુઓ લખો.
6. શાળાઓમાં થઈ રહેલા સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનની બે મર્યાદાઓ જણાવો.
7. અધ્યયન પ્રયુક્તિઓના બે લાભ જણાવો.

પ્ર. 2. નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ પાંચના ઉત્તર આશરે 150 થી 180 શબ્દોમાં આપો. (20)

1. NCF - 2005 માં સૂચવેલ ભાષાના અભ્યાસક્રમની ચર્ચા કરો.
2. માધ્યમિક શાળા કક્ષાનાં અભ્યાસક્રમનાં હેતુઓ વર્ણવો.
3. શાળા વ્યવસ્થાપનની સંકલ્પના અને મહત્વ સ્પષ્ટ કરો.
4. સંકલ્પનાનાં વિકાસ માટેની જ્ઞાન સર્જનની પ્રક્રિયા સમજાવો.
5. માહિતી સંસ્કરણ પ્રતિમાનનાં સંવેદનની નોંધ સ્મૃતિસંગ્રહને સમજાવો.
6. માધ્યમિક શાળામાં અભ્યાસક્રમ વ્યવહાર માટે રચનાવાદનાં સૂચિતાર્થો જણાવો.
7. અધ્યાપન પ્રતિમાનનો અર્થ અને લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવો.

પ્ર. 3. માધ્યમિક શાળા કક્ષાએ અભ્યાસક્રમ વ્યવહાર માટેના ડીઝીટલ સ્ત્રોતો તથા પ્રયોગશાળાની લાક્ષણિકતાઓ જણાવી તેમના ગુણ તથા મર્યાદાઓ તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો. (10)

અથવા

પ્ર. 3. સ્મૃતિ સહાયક અધ્યયન પ્રયુક્તિઓ સદ્રષ્ટાંત સમજાવો. (10)

પ્ર. 4. માધ્યમિક શાળામાં માનવ સંસાધનની ઉપલબ્ધતા અને વ્યવસ્થાપનને તમારા શબ્દોમાં વિગતે સમજાવો. (10)

અથવા

પ્ર. 4. જ્ઞાનાત્મક ક્ષેત્રના શૈક્ષણિક હેતુઓ માટે રિવાયઝ બ્લૂમ ટેક્સોનોમી સદ્રષ્ટાંત વર્ણવો. (10)

પ્ર. 5. માધ્યમિક શાળામાં નિરીક્ષણની સંકલ્પના, જરૂરિયાત અને હેતુની વિગતવાર ચર્ચા કરો. (10)

અથવા

પ્ર. 5. સ્વ-નિયંત્રણ પ્રતિમાનની ચર્ચા કરો. (10)

ENGLISH VERSION

Q. 1. Select the proper option and fill in the following blanks. (10)

- (1) The curriculum includes _____.
 [A] only text books [B] only timetable
 [C] activities and experiences [D] none of these

- (2) "According to NCF-2005, AASANAs should be included in health and physical education curriculum." This statement is _____.
 [A] True [B] False
 [C] Obscured [D] none of these
- (3) The academic _____ is/are mentioned in a curriculum.
 [A] objectives [B] resources
 [C] objectives and resources both [D] none of these
- (4) "The best school award in the state of Gujarat is given at the state level." This statement is _____.
 [A] True [B] False
 [C] Obscured [D] none of these
- (5) The marks of _____ are considered in the merit for recruitment of teachers in secondary schools in Gujarat.
 [A] B.Ed. [B] TET
 [C] N.E.T. [D] none of these
- (6) In critical pedagogy, student is seen as _____.
 [A] active participant [B] passive participant
 [C] object [D] none of these
- (7) Constructivism emphasizes on _____.
 [A] knowledge creation by student [B] knowledge transfer by teacher
 [C] cramming [D] none of these
- (8) "Continuous and Comprehensive Evaluation does not include academic evaluation." This statement is _____.
 [A] True [B] False
 [C] Obscured [D] none of these
- (9) The _____ is/are elements of model of teaching.
 [A] focus [B] syntax
 [C] focus and syntax [D] none of these
- (10) The first element of ARCS model is _____.
 [A] attention [B] relevance
 [C] satisfaction [D] none of these

Q. 1. [B] Answer any five of the following questions in about 30 to 40 words. [10]

- (1) What is a curriculum?
- (2) Mention two characteristics of the secondary school library.
- (3) Write two principles for secondary school curriculum development.
- (4) Describe the school management structure at the state level.
- (5) Write two instructional objectives according to Mager's recommendation.
- (6) Mention two limitations of the present practice of Continuous and Comprehensive Evaluation at schools.
- (7) Mention two merits of learning tactics.

Q. 2. Answer any five of the following questions in about 150 to 180 words. [20]

- (1) Discuss the language curriculum as suggested in NCF-2005.
- (2) Describe the aims of the secondary school curriculum.
- (3) Clarify the concept and importance for school management.
- (4) Explain the process of knowledge creation for concept development.
- (5) Explain the sensory memory of the Information Processing Model.
- (6) Mention the implications of constructivism for curriculum transaction in secondary schools.
- (7) Describe the meaning and characteristics of models of teaching.

- Q. 3.** Mention the characteristics of digital resources and laboratory for curriculum transaction at secondary school and explain their merits and limitations in your own words. [10]
- OR**
- Q. 3.** Explain the Mnemonic learning tactics with illustration. [10]
- Q. 4.** Explain in your own words, the availability and management of human resources at secondary school in detail. [10]
- OR**
- Q. 4.** Describe the revised Bloom's taxonomy for instructional objectives of the cognitive domain with illustration. [10]
- Q. 5.** Discuss in detail the concept, need and objectives of supervision at secondary school. [10]
- OR**
- Q. 5.** Discuss the Self-Control model. [10]
-